

Eesti seisukohad Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 12. oktoobri 2026. aasta istungil ja informatsioon piiravate meetmete kohta

12. oktoobril 2026. aastal toimub Luksemburgis Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kohtumine, mille päevakorras on Euroopa Liidu laienemise mõjud Euroopa julgeolekule, Vene agressioon Ukraina vastu ja eskaleeriv hübriidkampaania Euroopa Liidu ja liikmesriikide suhtes, olukord Lähis-Idas ning päevakajaliste küsimuste all on kavas käsitleda Gruusiat. Nõukogu kohtumisele eelneb mitteametlik hommikusöögiarutelu välise sekkumise ja valeinformatsiooni tõkestamise ning strateegilise kommunikatsiooni teemal. Eestit esindab kohtumisel välisminister Margus Tsahkna.

Alljärgnevalt on ära toodud ettepanekud täiendavateks Eesti seisukohtadeks Lähis-Ida teemal. Lisaks on seletuskirjas ära toodud Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kohtumisel esitatavad Eesti põhisõnumid, mille puhul lähtutakse varasematest Vabariigi Valitsuse seisukohtadest.

Materjali teises osas esitatakse Vabariigi Valitsusele ülevaade Eesti seisukohast Euroopa Liidu Nõukogu otsuse ja rakendusmääruse hääletusel, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega.

Materjali kolmandas osas esitatakse Vabariigi Valitsusele informatsioon muudatuste kohta Euroopa Liidu Nõukogu piiravates meetmetes.

Informatsiooni ja Eesti seisukohad on Vabariigi Valitsuse 8. oktoobri 2026. aasta istungile esitamiseks koostanud Airi Alakivi, Kattri-Helina Põld, Andres Ideon Välisministeeriumi Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia osakonnast; Kaisa Laever NATO ja Atlandi-üleste suhete osakonnast; Siim Krispin, Lilian Pallum ja Tiiu Mõtus Aasia, Vaikse ookeani piirkonna, Lähis-Ida ja Aafrika osakonnast; Gerli Kodusaar sanktsioonide ja strateegilise kauba kontrolli osakonnast; Annika Murov Siseministeeriumist. Materjali on koondanud Maris Soone (+372 53 311 247; maris.soone@mfa.ee), Välisministeeriumi Euroopa korrespondent. Valdonna eest vastutab Välisministeeriumi poliitikaküsimuste asekanter Martin Roger (637 7105; martin.roger@mfa.ee).

I. Euroopa Liidu välisasjade nõukogu

1.1 Olukord Lähis-Idas

Alanud on ettevalmistused 24.10.2026 Saudi Araabias Riyadhis toimuvaks Euroopa Liidu ja Pärsia lahe koostöönõukogu (GCC) teiseks tippkohtumiseks. Tippkohtumise eesmärk on süvendada Euroopa Liidu ja GCC strateegilist partnerlust: viia kahe piirkonna suhted deklaratiivselt tasandilt konkreetsete rakendusprojektideni, tugevdades koordineerimise globaalse ja piirkondliku julgeoleku tagamisel ning laiendades majanduskoostööd. Tippkohtumisel on plaanis vastu võtta Euroopa Liidu ja Pärsia lahe koostöönõukogu ühisavaldus.

Euroopa Komisjon on alustanud protsessi viisavabadusdialoogi käivitamiseks viie Pärsia lahe riigi Bahreini, Kuveidi, Omaani, Katari ja Saudi Araabiaga. Euroopa Liit rõhutab nimetatud riikidega solidaarsust ning näeb viisavabaduse dialoogi osana laiemast Euroopa Liidu ja Pärsia lahe koostöönõukogu partnerlusest. Viisavabaduse protsessis peavad riigid jätkama koostöö tugevdamist majanduse, kaubanduse, kliimapolitika, välispoliitika ja tööjõu liikuvuse

valdkondades. Lisaks taotletakse välispoliitilistes küsimustes suurema kooskõla saavutamist ning koostööd eelkõige Lähis-Ida, Ida-Aafrika ja Euroopa küsimustes, vastastikuste huvide austamist ja teineteise toetamist nende kriiside tõhusal lahendamisel, sealhulgas asjakohasel juhul sanktsioonide kaudu. Loetletud aspektide põhjal on kõnealustele riikidele koostatud konkreetseid lävendid, mille täitmist hinnatakse viisavabaduse protsessi käigus. Eesti vaatest on iseäranis olulisteks lävendideks operatiiv-, julgeoleku- ning tagasisaatmis- ja tagasivõtuala koostöö, ebaseadusliku rände ja terrorismi/radikaliseerumise vastane võitlus, samuti järelevalvet ja reisidokumentide turvalisust puudutav, mille täitmise edusamme tuleb tähelepanelikult jälgida ja tulemusi põhjalikult hinnata. Viisavabaduse sõlmimise järgselt on ette nähtud järelevalve mehhanism ja peatamise kord.

Iraani sõja olukord on jätkuvalt pingeline, kuigi aktiivset sõjategevust ei toimu. USA ja Iraan jätkavad diplomaatilise lahenduse otsimist. Iraan on pakkunud USA-le seitsmepäevast etapiviisilist plaani, millele on USA vastanud ning läbirääkimised jätkuvad Katari vahendusel. Iraani ettepaneku keskmes on Hormuzi väina avamine vastutasuks USA mereblokaadi lõpetamise eest. Teised aruteluküsimused on Iraani-vastaste naftasanktsioonide leevendamine, Iraani külmutatud varade vabastamine ja tuumaküsimus. Laevaliiklus Hormuzi väinas on taastumas ning lähenemas konfliktieelsele tasemele. Samas on Iraani naftaeksport jätkuvalt USA blokaadi tõttu seiskunud ning avaldab tugevat survet Iraani majandusele ja kasvatab konfliktiohtu. Iraan on hinnanud konflikti edasise eskaleerumise tõenäosust suureks, eriti pärast 3. novembril toimuvaid USA vahevalimisi.

Euroopa Liidu jaoks on keskse tähtsusega meresõiduvabaduse taastamine ja säilitamine Hormuzi väinas ning ÜRO mereõiguse konventsiooni järgimine. Samuti rõhutab Euroopa Liit, et Iraan ei tohi kunagi omandada tuumarelvu, peab jätkama täielikku koostööd Rahvusvahelise Aatomiagentuuriga ning lõpetama oma piirkonda destabiliseeriva tegevuse, sealhulgas ballistiliste raketide programmi arendamise.

Seoses Jeemeni huthide rünnakute ägenemisega Punases meres soovib kõrge esindaja Kallas arutelu selle üle, millised võiksid olla Euroopa Liidu sõjaliste operatsioonide EUNAVFOR Aspides ja Atalanta edasised tegevused. Operatsioon Aspides täiendab Euroopa Liidu jõupingutusi julgeoleku ja stabiilsuse edendamisel peamistel mereteedel, keskendudes kaubalaevade turvalise liikumise tagamisele Punases meres. Operatsioonid Aspides ja Atlanta moodustavad koos tervikliku kaitsekoridori Suessi kanalist kuni India ookeanini.

Toetamaks kahe riigi lahenduse elluviimist Iisraeli-Palestiina konfliktis, toimus ÜRO Peaassamblee kõrgetasemelise nädala raames 24.09 New Yorgis Globaalse Liidu kõrgetasemeline kohtumine. Kõrge esindaja Kallas rõhutas oma sõnavõtus, et edusammud Gazas on jätkuvalt vaevalised – rünnakud jätkuvad ja humanitaarolukord on äärmiselt keeruline; samuti jätkub ohjeldamatu vägivald ja asunduste laiendamine Jordani jõe läänekaldal, millega seatakse ohtu kahe riigi lahenduse elluviimine. Kohtumise veerel allkirjastas Vahemere piirkonna volinik Dubravka Šuica esimesed varajase ülesehituse projektid Gazas 43 miljoni euro ulatuses. Tegemist on Euroopa Liidu juhitud ja juulis välja kuulutatud Team Gaza algatusega, mis kaasab kokku ligi miljard eurot. Projektid viiakse ellu koostöös ÜRO Lastefondi (UNICEF) ja Arenguprogrammiga (UNDP).

27.10 toimuvate parlamendivalimiste eel on Iisraeli valitsusliikmed kasutanud üha sõjakamat retoorikat, mis ei anna lootust lahendustele lähemale jõudmise osas. Septembri alguses tutvustasid 12 riiki, nende hulgas 8 Euroopa Liidu liikmesriiki algatust illegaalsetest asundustest pärit kaupade tõkestamiseks, ka võtsid mõned riigid sihikule asunduste rahastajad.

Euroopa Liidu liikmesriigid pole seni jõudnud kokkuleppele võimalike Euroopa Liidu meetmete osas seoses asunduste laiendamise ja asunike vägivallaga.

Euroopa Liidus on käimas ettevalmistused Liibanonisse loodava Euroopa Liidu tsiviil-militaarmissiooni käivitamiseks pärast ÜRO operatsiooni UNIFIL lõppemist 2027. aasta alguses. Missioon toetaks Liibanoni ametivõime territoriaalkontrolli ja piirijulgeoleku tugevdamisel. Missiooni esialgne kestus oleks kolm aastat. Missioon ei asendaks ega võtaks üle UNIFIL-i tegevusi, vaid oleks Euroopa Liidu jõuõlaks Liibanoni stabiliseerimisel.

23.09 teatas Euroopa Komisjon Liibanonile 2024. aastal komisjoni presidendi poolt väljakuulutatud abipaketi teise osa eraldamisest summas 505 mln eurot. Kokku on Euroopa Liit alates 2011. aastast andnud Liibanonile abi rohkem kui 3,5 miljardi euro ulatuses.

Ettepanek Eesti seisukohaks:

1.1.1 Eesti toetab viisavabaduse läbirääkimiste alustamist Pärsia lahe riikide Bahreini, Kuveidi, Omaani, Katari ja Saudi Araabiaga. Läbirääkimiste käigus on oluline tagada, et viisavabaduse üks peamisi tingimusi on tagasivõtulepingute sõlmimine Euroopa Liiduga.

*Lisaks on Eestil kavas Vabariigi Valitsuse varasematele seisukohtadele tuginedes rõhutada alljärgnevaid **põhisõnumeid**:*

1.1.2 Eesti soovib pingutuste jätkamist olukorra võimalikult kiireks stabiliseerimiseks Lähis-Idas. Peame oluliseks meresõiduvabaduse tagamist Hormuzi väinas ja oleme valmis tegema koostööd partneritega väina avatuna hoidmiseks.

1.3.3 Eesti mõistab hukka Iraani ebaproportsionaalsed ja provotseerimata rünnakud regiooni riikide vastu ning Iraani toetatud huthide eskalatsiooni.

1.3.4 Eesti toetab Euroopa Liidu ettepanekuid ja tegevusi Euroopa Liidu ja Pärsia lahe koostöönõukogu tippkohtumiseks. Ühisavalduse puhul on Eesti jaoks oluline saavutada tugev Ukrainat toetav sõnastus.

1.3.5 Eesti toetab Euroopa Liidu ja Pärsia lahe koostöönõukogu vahelise vabakaubanduslepingu läbirääkimiste alustamist ja kahepoolsete strateegilise partnerluse lepete läbirääkimistega edasi liikumist.

1.3.6 Eesti leiab, et Euroopa Liit peab astuma täiendavaid samme aitamaks kaasa tsiviilelanike kaitse ning rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõiguste järgimise tagamisele Läänekaldal ja Gazas.

1.3.7 Euroopa Liidu toetus Liibanonile on vajalik. Tervitame abipaketi teise osa eraldamist Liibanonile.

Lisaks lähtutakse Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2026. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 12. juuni istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest 15. juuni 2026. aasta Euroopa Liidu välisasjade nõukogul; Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 2026. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 13. märtsi 2026. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 16. märtsi 2026. a istungil; Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2025. a istungil heaks kiidetud ja Riigikogu Väliskomisjoni 17. juuni 2025. a istungil tutvustatud Eesti

seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 23. juuni 2025. a istungil; Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2025. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 20. juuni 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohast läbirääkimiste kohta piirkondliku vabakaubanduslepingu ja kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega (Araabia Ühendemiraadid, Bahrein, Katar, Kuveit, Omaan ja Saudi Araabia); Vabariigi Valitsuse 22. mai 2025. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 9. juuni 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi strateegilise partnerluse lepingute üle kuue Pärsia lahe koostöönõukogu riigiga (Bahrein, Kuveit, Omaan, Katar, Saudi Araabia ja Araabia Ühendemiraadid); Vabariigi Valitsuse 23. jaanuari 2025. a istungil ja Riigikogu väliskomisjoni 24. jaanuari 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 27. jaanuari 2025. a istungil; Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2024. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 12. detsembri istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 16. detsembri 2024. aasta istungil; Vabariigi Valitsuse 18. jaanuari 2024. aasta istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 18. jaanuari istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 22. jaanuari 2024. aasta istungil; Vabariigi Valitsuse 19. oktoobri 2023. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 19. oktoobri 2023. aasta istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 23. oktoobri 2023. aasta istungil; Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2022. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 9. detsembri 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 12. detsembri 2022. a istungil.

1.2 Euroopa Liidu laienemise mõju Euroopa Liidu julgeolekule

Kavas on ministrite arutelu Euroopa Liidu laienemise mõjude üle liidu julgeolekule. Välisministrite mõttevahetus on osa oktoobri ülemkogu ettevalmistusest, kus liidrid käsitlevad üldisemalt Euroopa Liidu laienemist ja selleks vajalikke Euroopa Liidu sisemisi reforme. Plaanis on arutada, kuidas uute liikmesriikide liitumine aitab kaasa Euroopa Liidu julgeoleku ja välispoliitika tugevdamisele. Selleks analüüsitakse, milliseid õppetunde saab ammutada olemasolevast koostööst kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega kui julgeolekupartneritega ning milliste võimaluste ja riskidega tuleb selles kontekstis arvestada. Euroopa Liidu laienemine võib aidata tugevdada piirkondlikku stabiilsust ja heanaaberlikke suhteid. Ministrid arutlevad ka, milliseid välis-, julgeoleku- ja kaitsekoostöö valdkondi tuleks prioriseerida, et valmistada kandidaatriike ette Euroopa Liiduga lõimumiseks, sealhulgas nende osalemiseks Euroopa Liidu julgeoleku- ja kaitsealgetustes. Lisaks otsitakse viise, kuidas toetada kandidaatriike nende välis- ja kaitsepoliitika ühtlustamisel ning kriitiliste haavatavustega seotud riskide vähendamisel.

Eesti põhisõnumid:

1.2.1 Pärast Venemaa täiemahulise agressioonisõja algust Ukraina vastu on laienemine muutunud Euroopa Liidu jaoks veelgi enam julgeolekuküsimuseks.

1.2.2 Venemaa järjest jõulisemad püüded kehtestada Euroopas oma mõjusfääre näitavad, et nn hallid alad kujutavad endast Euroopa julgeolekule tõsist ohtu. Euroopa Liidu laienemine aitab Euroopas kaotada julgeolekupoliitilisi halle alasid ning tugevdada ühtset Euroopa julgeolekuruumi.

1.2.3 Liitumisprotsessi reformid aitavad kandidaatriikidel tugevamalt juurutada Euroopa Liidu väärtusi ja põhimõtteid, kindlustades nende riikide püsimist meiega samas väärtusruumis ka

tulevikus ning tugevdavad ühiskondade kerkust pahatahtliku mõjutustegevuse suhtes, millel on kaugeleulatav positiivne mõju Euroopa Liidu julgeolekule.

1.2.4 Venemaa hübriidtegevus Euroopas, sealhulgas kandidaatriikides, on sagenenud ning Euroopa Liidu huvides on toetada partnereid selliste ohtudega toimetulekul.

1.2.5 Mitmed kandidaatriigid on aastaid panustanud Euroopa Liidu välissmissioonidesse, osadega on sõlmitud julgeoleku- ja kaitsepartnerlused, mis mh hõlmavad küberjulgeolekut ning võitlust hübriidohtude ja infomanipulatsiooniga. Meie huvides on seda koostööd kõigiti ergutada ning võimalikke koostöövaldkondi laiendada.

1.2.6 Euroopa Liiduga liitumist taotlevate riikide joondumine Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, sealhulgas Euroopa Liidu piiravate meetmete ja relvaekspordi kontrollimeetmetega, on oluline osa liitumisprotsessist ning peegeldab nende pühendumust Euroopa Liidu väärtustele ja välispoliitilistele eesmärkidele. Joondumine tugevdab ka Euroopa Liidu meetmete ulatust ja mõju.

Eesti esindamisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 17. septembril 2026. a istungil ja 18. septembri 2026. a Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu üldasjade nõukogu 22. septembri 2026. a istungil; ; Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2026. a istungil ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu üldasjade nõukogu 16. juuni 2026. aasta kohtumisel; Vabariigi Valitsuse 5. detsembri 2024. aasta istungil vastu võetud ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni 20. jaanuari 2025. aasta istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest, mis käsitlevad Euroopa Liidu tasandil tehtavaid laienemiseks vajalikke ettevalmistusi eri poliitikavaldkondades ning 23. novembri 2023. a istungil ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni 8. detsembri 2023. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu laienemispoliitika teatise kohta. Samuti Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2022. a istungil ja Riigikogu väliskomisjoni 4. märtsi 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Ukrainale Euroopa Liiduga liitumise perspektiivi ja kandidaatriigi staatuse andmise kohta ning Vabariigi Valitsuse 19. juunil 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti Euroopa Liidu prioriteetide 2025-2027 dokumendist.

1.3 Venemaa agressioon Ukraina vastu ja eskaleeriv hübriidkampaania Euroopa Liidu ja liikmesriikide suhtes

Venemaa jätkab täiemahulist sõjategevust Ukraina vastu. Kuna jätkuvalt pole ühtegi usutavat märki Venemaa eesmärkide muutumisest, valmisolekust piiratud või täielikuks vaherahuks ega tõsisteks läbirääkimisteks agressiooni lõpetamiseks, tuleb valmistuda viiendaks sõjatalveks. On väga oluline, et Euroopa Liit jätkaks kokkulepitud poliitikat, st igakülgselt toetust Ukrainale ja survet Venemaale.

Septembri alguses toimus USA presidendi eriesindajate Witkoffi ja Kushneri visiit Moskvasse ja Kiievisse, et taaskäivitada nn rahuprotsessi. Kiievis kaasati USA ja Ukraina kõnelustele ka Saksamaa, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi rahvusliku julgeoleku nõunikud, kuna Ukraina soovib nii USA kui ka Euroopa osalust rahuprotsessis. Euroopa Liidu ametlikke esindajaid, kellel oleks selleks liikmesriikide poolt antud mandaat, kõnelustel ei osalenud. Septembri lõpus, ÜRO Peaassamblee kõrgetasemelise nädala veerel New Yorgis, toimus president Zelenskõil mitmeid kahepoolseid kohtumisi, sh USA presidendi, Ühendkuningriigi peaministri, Euroopa Komisjoni presidendi ja teiste Euroopa liidritega. Ukraina ja USA läbirääkimismeeskondade

vahel räägiti võimalikust kolmepoolsest Ukraina-Venemaa-USA kohtumisest, võimalusel Saudi Araabias oktoobri alguses. Saksamaa välisminister Wadephul kohtus kahepoolsest Venemaa välisministri Lavroviga, et rõhutada Leipzgis toimunud hübriidrännaku lubamatust ning tõstatas mh vajaduse läbirääkimisteks sõja lõpetamiseks. Pärast kohtumist ta mõonis, et Venemaa sisuliselt ei vastanud sellele üleskutsele. Peaassambleel peetud kõnes süüdistas Lavrov Euroopa riike rahukõneluste takistamises ning kinnitas, et Venemaa saavutab oma „sõjalise erioperatsiooni“ eesmärgid.

21. septembril tegi Euroopa Liit ühisavalduse, milles taunis duumavalimiste korraldamist piiratud poliitilises keskkonnas, sh ainsa sõjavastase erakonna kõrvaldamist ning mõistis ühemõtteliselt hukka nn valimiste korraldamise ajutiselt okupeeritud Ukraina aladel. Lähtudes järjepidevast mittetunnustamispoliitikast kinnitati avalduses, et tegemist on rahvusvahelise õiguse, Ukraina iseseisvuse, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse selge rikkumisega, mistõttu Euroopa Liidu liikmesriigid ei tunnusta neid valimiste tulemusi.

22. septembril pikendas Euroopa Liit Venemaa isikuvastaste sanktsioonide režiimi kehtivust 36 kuuks senise kuue kuu asemel. Režiimi pikendamise kompromissi osa oli kahe mõjuka Venemaa oligarhi väljaarvamine piiravate meetmete loetelust.

Hiljuti jõuti poliitilisele kokkuleppele Euroopa rahutagamisrahastu raames 6,6 miljardi euro deblokeerimises Ukrainale sõjalise toetuse andmiseks. Sõjalise väljaõppe osas lepiti kokku Euroopa Liidu sõjalise missiooni EUMAM Ukraina pikendamises kahe aasta võrra, sh missiooni koordineerimisüksuse loomises Kiievis ja täiendavates panustes väljaõppekeskustele Lääne-Ukrainas.

Vaatamata rahvusvahelise kogukonna pingutustele saavutada enne talve vähemalt energiavaherahu, jätkab Venemaa täiemahulist sõjategevust kogu rindejoone ulatuses ning intensiivsete drooni- ja raketirünnakutega Ukraina linnadele, energia- ja sidetaristule, transpordisõlmedele, kaubanduskeskustele jne. Ainuüksi septembri viimase nädala jooksul kasutasid Vene relvajõud Ukraina vastu 2200 ründedrooni, 1650 liugpommi ja 38 eri tüüpi rakette, millest suure osa moodustasid ballistilised raketid. Seoses õhukaitsevõimekuse nappusega ei suuda Ukraina neid kõiki neutraliseerida. Nädalaga hukkus sellistes rünnakutes Kiievile 12 ja sai vigastada 200 inimest. Talve eel suureneb risk, et tekib uus põgenikelaine Euroopasse seoses elektri, kütte ja vee puudumisega ja muude elutähtsate teenuste häiretega Ukraina linnades. Samas näitab viimane avaliku arvamuse uuring, et 77% ukrainlaste hinnangul peab jätkama sõjalist vastupanu Venemaa agressioonile, isegi juhul, kui tuleb pikemat aega elada ilma elektri, kütte või kanalisatsioonita.

Lisaks kriitilisele õhukaitsevõimekuse puudujäägile on Ukrainal tekkimas eelarvepuudujääk. Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) hinnangul suudab Ukraina 2026. aasta kulud välisrahastuse abiga katta (sh Ukraina toetuslaen 45 mld eurot, millest praeguseks välja makstud ligikaudu 15 mld eurot), siis 2027. aasta eelarves jääb arvestuslikult katmata 27 mld eurot, seda isegi siis, kui kogu Euroopa Liidu Ukraina toetuslaen ja teised välisrahastud on sisse arvestatud. Ukraina on küll kehtestanud uusi meetmeid, sh käibemaksumäära tõus, pankade lisakasumimaks, digiplatvormidelt teenitava tulu maksustamine ja kütuseaktsiisi tõus, kuid need ei kata suurenevaid kaitse- ja julgeolekukulusi ning muid avaliku sektori kulusi, sh palgad, sotsiaalkaitse, energia- ja ettevõtlustoetused.

Vene armee on viimastel kuudel kaotanud inimjõus rohkem kui on suutnud värvata (kuni 40 000 hukkunut ja vigastatut kuus versus 30-31 000 uut värvatut kuus). Pärast duumavalimisi

on avalikuks tulnud Venemaa detailsed plaanid Ukraina linnade ja kriitilise taristu ründamiseks lähikuudel ning Venemaa sõjaline eelarve järgmiseks aastaks (17,1 triljonit rubla ehk ligi 180 miljardit eurot), mis on 27% võrra suurem kui varem 2027. aasta eelarves ette nähtud, moodustades 38% riigieelarve kuludest. Ühtlasi on Putin taas suurendanud Venemaa armee isikkoosseisu, seda juba neljandat korda selle aasta jooksul (isikkoosseisu suuruseks on 2 441 630, mille hulgas 1 550 500 sõjaväelast).

Venemaa jätkab Euroopas erinevate vaenulike hübriidtegevustega nagu sabotaažioperatsioonid ja mõjutuskampaaniad, et murendada Lääne ühtsust ja testida ühiskondade kriisikindlust. Viimase aasta jooksul on sellised tegevused muutunud aina kineetilisemaks ja ohtlikumaks ning näitlikustavad Venemaa suurenenud riskivalmidust, hoolimatust ja jultumust. Rünnakutega üritatakse ka mõjutada lääneriike loobuma Ukraina toetamisest.

Hübriidtegevused üle Euroopa on hõlmanud kriitilise taristu saboteerimist, süütamisi, vandalismi, avalikke ähvardusi ja mõjutustegevust. 4. augustil üritati kasutada lõhkelaenguga droone Leipzigi lennujaamas kaubalennukite vastu, mille Saksamaa valitsus 1. septembril omistas Venemaa rünnakukatseks. 15. augustil süüdati Eestis kaitsetööstusettevõtte Milrem hoone, mis 29. septembril omistati Venemaa eriteenistuste tellimustööks. Sellele on Eestis eelnenud veel teisigi sabotaažikatseid, millest mitmed on ka suudetud ära hoida.

Euroopa Liidus on hübriidtegevustele vastamiseks olemas 2025. aastal vastu võetud spetsiifiline Venemaa hübriidtegevusega seotud strateegia, samuti 2022. aastast hübriidtööriistakast. 16. märtsil 2026. aastal võeti vastu nõukogu järeldused hübriidi teemal, mis kinnitasid üle võimekuse ja suutlikkuse tööriistakasti elementide (sanktsioonid, võitlus välise sekkumise ja valeinformatsiooniga, hinna tõstmine) kasutamise. Erinevaid meetmeid on arutatud ja kaalutud vastavates Euroopa Liidu formaatides, kuid mitmete kasutuselevõttu ja rakendamist piiravad liikmesriigid, kes näevad vastamises võimalikku olukorra halvenemist.

Eesti põhisõnumid:

1.3.1 Kuna Venemaa ei ole oma eesmäärke muutnud ega näidanud valmisolekut tegelikeks läbirääkimisteks, tuleb Euroopa Liidul jätkata ja suurendada igakülgset toetust Ukrainale ja suurendada agressiooni hinda Venemaale. Oluline, et kõik liikmesriigid täidaksid endale võetud kohustused Ukraina aitamisel, ennekõike rahalised lubadused ja sõjaline abi, mida on Ukrainal hetkel kõige enam vaja.

1.3.2 Eesti toetab jätkuvalt põhimõtet, et kõiki Euroopa tulevikku ja julgeolekut puudutavaid küsimusi tuleb arutada koos Euroopaga. Selleks on oluline, et liikmesriikidel oleks ühine arusaam edasises lähenemises läbirääkimistele.

1.3.3 Olukorras, kus Venemaa on intensiivistamas vaenulikke hübriidtegevusi ja retoorikat Euroopa riikide vastu, et õõnestada toetust Ukrainale ja kasvatada ühiskondades hirmu ning ebakindlust, on oluline sellest mitte heituda ja jätkata Ukraina toetamist. Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad Venemaa tegevust ühtselt ennetama ja vastama sobilike meetmetega. Selle tõhusaks tulemuseks on vaja teha koostööd ka NATOga.

1.3.4 Vastusena Ukraina tsiviiltaristu rünnakute intensiivistamise ja Euroopa Liidu liikmesriikide vastase vaenuliku hübriidtegevuse eest tuleb: 1) maksimaalselt piirata Venemaa kodanike liikumisvabadust Euroopas, sh diplomaatide reisimist ja Venemaa turistide pääsu Euroopasse ning rakendada Venemaa võitlejate viisakeelu sanktsioon; 2) jätkata ühtset ja

tugevat isoleerimispoliitikat, sh seista vastu Venemaa katsetele normaliseerida agressiooni läbi spordi ja kultuuri.

1.3.5 Tuleb jätkata isikutevastaseid ja sektoraalseid sanktsioone. Eesti peab tähtsaks kiiret sanktsioonide kehtestamist Ukraina ajutiselt okupeeritud aladel esmakordselt läbiviidud Vene riigiduumade valimisi korraldanud isikutele. Euroopa Liit peab jätkama Venemaa energiatulude kärpimist ning meetmete võtmist, mis kahjustavad Venemaa sõjamajandust ja võimekust agressiooni jätkata.

1.3.6 Tuleb jätkata globaalsete partnerite hõlmamist, selgitades Vene agressiooni olemust ja tagajärgi globaalsele julgeolekule.

Eesti esindamisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 20. jaanuari 2022. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 20. jaanuari 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 24. jaanuari 2022. a istungil; Vabariigi Valitsuse 17. veebruari 2022. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 18. veebruari 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 21. veebruari 2022. a istungil; Vabariigi Valitsuse 13. mai 2022. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 14. mai 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 16. mai 2022. a istungil; Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2022. a istungil, ja Riigikogu Väliskomisjoni 15. juuli 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 18. juuli 2022. a istungil; Vabariigi Valitsuse 13. oktoobri 2022. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 14. oktoobri 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 17. oktoobri 2022. a istungil; Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2022. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 9. detsembri 2022. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 12. detsembri 2022. a istungil; Vabariigi Valitsuse 16. märts 2023. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 16. märtsi istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 20. märtsi 2023. a istungil; Eesti Vabariigi Valitsuse 21. septembri 2023. a istungil ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni 16. oktoobri 2023. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu pikaajalise eelarve 2021–2027 muutmise ettepaneku kohta; Vabariigi Valitsuse 1. veebruari 2024. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 1. veebruari 2024. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Venemaa külmutatud varadelt saadava kasumi kohta; Vabariigi Valitsuse 18. aprilli 2024. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 19. aprilli 2024. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 22. aprilli 2024. a istungil; Vabariigi Valitsuse 3. oktoobri 2024. a istungil ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni 4. oktoobri istungil heaks kiidetud Eesti seisukohad 7. oktoobril 2024. a toimuval eurorühma kohtumisel ja 8. oktoobril 2024. a toimuval Euroopa Liidu majandus- ja rahandusnõukogu istungil; Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti Euroopa Liidu poliitika prioriteetidest 2025–2027; Vabariigi Valitsuse 13. novembri 2025. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 17. novembri 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 20. novembri 2025. a istungil; Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2025. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 12. detsembri 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 15. detsembri 2025. a istungil. Vabariigi Valitsuse 22. jaanuari 2026. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 23. jaanuari 2026. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 29. jaanuari 2026. a istungil.

1.4 Gruusia

Gruusias jätkub demokraatia vähikäik, Gruusia Unistuse valitsus suurendab kontrolli ühiskonna üle ning opositsiooni, kodanikuühiskonna ja vaba meedia represseerimine üha süveneb. 04.03.2026 kiideti parlamendis heaks mitmed seadusemuudatused (grandiseadus, karistusseadustik, poliitiliste ühenduste seadus), millega muudeti kohustuslikuks peaaegu igasuguse rahalise või ka mitte-rahalise abi ja toetuste puhul valitsuselt loa küsimine, mille eiramisel ähvardab pikaajaline vanglakaristus. Gruusia Unistus on esitanud põhiseaduskohtusse hagi, millega taotleb viie peamise opositsioonipartei keelustamist. Mitmed opositsiooniliidrid on vangistatud.

Euroopa Liit on Gruusia kandidaadistaatuse ning poliitilise tasandil suhte Gruusiaga külmutanud kodanikuühiskonna ja vaba meedia repressioonide ning riigile 2023. aastal kandidaadistaatuse andmisel kehtestatud tingimuste eiramise tõttu. Euroopa Komisjon peatas 06.03.2026 viisavabaduse Gruusia diplomaatiliste, ameti- ja teenistuspasside omanikele. Euroopa Liit pakkus 2025. ja 2026. aastal Gruusiale inimõiguste dialoogi võimalust, millest keelduti ning esitati Euroopa Liidule eeltingimusi. Gruusia sooviks saada välja välispoliitilisest isolatsioonist ja arendab aktiivselt suhteid teiste Lõuna-Kaukaasia ja Kesk-Aasia riikidega. Kõrgetasemelisi visiite ei toimu, erandiks on Slovakkia ning eelmise valitsuse ajal ka Ungari. Mitmed riigid taotlevad Gruusia kutsumist 16.11.2026 toimuvale regioonidevahelise ühenduvuse ja Musta Mere julgeoleku ministrite kohtumisele.

Euroopa Liidu sanktsioone blokeeris varasemalt Ungari, kuid sanktsioonide kehtestamise arutelu pole pärast Ungari valitsuse vahetumist toimunud. Euroopa Liit lisas Gruusias asuva Kulevi naftatööstlustehase seoses Vene nafta töötlemisega 21. Venemaa-vastasesse sanktsioonipaketti tingimisi kuuekuise katseajaga.

11. märtsil lahkus Gruusiast Eesti suursaadik ning Eestit esindab uue suursaadiku määramiseni ajutine asjur. Eesti on kehtestanud sissesõidupiiirangud 102 Gruusia ametiisikule, kes on seotud repressioonidega.

Eesti põhisõnumid:

1.4.1 Eesti taunib jätkuvalt Gruusia Unistuse valitsuse poolt vastu võetud seadusi, mis halvendavad tsiviilühiskonna ja vaba meedia olukorda, üha süvenevaid repressioone tsiviilühiskonna, vaba meedia ja opositsiooni vastu ning üleüldist põhivabadusi eiravat ja Euroopa Liiduga lõimumisega vastuolevat tegevust. Tähtis on jätkata tsiviilühiskonna ja vaba meedia toetamist.

1.4.2 Eesti peab jätkuvalt vajalikuks Gruusia valitsuse suunaliste meetmete tõhustamist ning taotleb nende karmistamist, eeskätt sanktsioonide kehtestamist repressioonidega seotud füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Seejuures on vajalik jätkata Gruusia valitsuse isoleerimist Euroopa Liidu üleselt ning poliitilise taseme kontaktide vältimist Gruusia valitsusega nii Euroopa Liidu kui ka selle liikmesriikide poolt.

Eesti esindamisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2026. a istungil ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu üldasjade nõukogu 16. juuni 2026. aasta kohtumisel; Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2025. a istungil heaks kiidetud Eesti Euroopa Liidu poliitika prioriteetidest 2025–2027; Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2024. a istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni 12. detsembri 2024. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 16. detsembri 2024. a istungil; Vabariigi Valitsuse 23. mai 2024. aasta istungil ja Riigikogu Väliskomisjoni

23. mai istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 27. mai 2024. aasta istungil; Vabariigi Valitsuse 23. novembri 2023. aasta istungil ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon 8. detsembri 2023. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohtadest 2023. aasta Euroopa Liidu laienemispoliitika teatise kohta.

II. Ülevaade Eesti seisukohast Euroopa Liidu Nõukogu otsuse ja rakendusmääruse hääletusel, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega

22. septembril 2026 pandi Euroopa Liidus kirjaliku menetlusega hääletusele Ukraina territoriaalset terviklikkust käsitleva sanktsioonirežiimi (edaspidi *sanktsioonirežiim*) pikendamist puudutavate õigusaktide vastuvõtmine. Õigusaktide kohaselt pikendati sanktsioonirežiimi kehtivust senise kuue kuu asemel 36 kuuks ning loetelust arvati välja kaks mõjukat Venemaa oligarhi poliitilistel kaalutlustel. Kuna Eesti oli vastu isikute poliitilistel kaalutlustel loetelust väljaarvamisele, ei saanud Eesti õigusaktide vastuvõtmist sellisel kujul toetada ning otsustas hääletamisest hoiduda. Samal põhjusel hoidusid hääletamisest ka mitu teist liikmesriiki, väljendades sellega vastuseisu poliitiliselt motiveeritud loetelust väljaarvamisele.

Ukraina territoriaalse terviklikkuse sanktsioonirežiim

Euroopa Liit on kehtestanud Venemaa suhtes ulatuslikud piiravad meetmed vastuseks Ukraina vastu suunatud agressioonile. Sanktsioonirežiim kehtestati 2014. aastal seoses Krimmi ebaseadusliku annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimisega. Euroopa Liit on seda Venemaa jätkuva agressiooni tõttu korduvalt täiendanud ja laiendanud.

Seletuskirja koostamise ajal kohaldatakse sanktsioonirežiimi alusel piiravaid meetmeid rohkem kui 3000 isiku ja üksuse suhtes, kes on kantud loetellu seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevuse või selle toetamisega. Piiravad meetmed hõlmavad muu hulgas füüsilistele isikutele kohaldatavaid reisipiiranguid, vara külmutamist ning keeldu teha loetellu kantud isikutele ja üksustele kättesaadavaks rahalisi vahendeid või majandusressursse.

Sanktsioonirežiimi pikendamine ja loetelust väljaarvamine

Ukraina territoriaalse terviklikkuse sanktsioonirežiimi on senise praktika kohaselt regulaarselt üle vaadatud ja selle kehtivust pikendatud iga kuue kuu järel. Regulaarse ülevaatuse käigus hinnatakse muu hulgas, kas isikute ja üksuste loetellu kandmise alused on jätkuvalt täidetud. Loetelust väljaarvamine võib olla põhjendatud eelkõige juhul, kui loetellu kandmise kriteeriumid ei ole enam täidetud, näiteks asjaolude olulise muutumise, uute tõendite või isiku surma tõttu.

Seekord soovisid kaks liikmesriiki kahe isiku loetelust väljaarvamist poliitilistel kaalutlustel. Ilma kokkuleppeta võinuks ohtu sattuda kogu sanktsioonirežiimi kehtivuse pikendamine ja seega selle edasine kehtimine. Hääletusele pandud kompromissettepanek nägi ette sanktsioonirežiimi kehtivuse pikendamise 36 kuuks ja kahe isiku loetelust väljaarvamise.

Eesti oli lõpuni vastu isikute poliitilistel kaalutlustel loetelust väljaarvamisele. Eesti ei toetanud sellist lahendust, arvestades Venemaa ärieliidi jätkuvat rolli Venemaa riigi ja selle rahastamise toetamisel. Poliitilistel kaalutlustel loetelust väljaarvamine ei ole kooskõlas Eesti

sanktsioonipoliitika põhimõtetega, mille kohaselt tuleb Venemaa-vastaseid sanktsioone jätkuvalt tõhustada ning vajaduse korral ei toeta Eesti Euroopa Liidus ettepanekuid või otsuseid, mis toovad kaasa sanktsioonide leevendamise või takistavad nende eesmärkide saavutamist.

Seetõttu hoidus Eesti 22. septembril 2026 Euroopa Liidu Nõukogus toimunud hääletusel otsuse üle hääletamisest. Eesti ei olnud vastu sanktsioonirežiimi pikendamisele, vaid kahe isiku poliitilistel kaalutlustel loetelust väljaarvamisele. Eesti esitas oma seisukoha kohta ka avalduse. Eesti hääletamisest hoidumise õiguslikke tagajärgi käsitletakse allpool.

Hääletamisest hoidumise õiguslik raamistik

Euroopa Liidu õiguses on hääletamisest hoidumiseks ette nähtud järgmised võimalused.

Konstruktiivne hääletamisest hoidumine

Euroopa Liidu lepingu artikli 31 lõike 1 kohaselt tehakse ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonna otsused üldjuhul ühehäälselt.

Samas sättes on kehtestatud hääletamisest hoidumise erikord ehk konstruktiivne hääletamisest hoidumine. Selle erikorra kasutamiseks peab liikmesriik kvalifitseerima oma hääletamisest hoidumise kõnealuse sätte alusel ametliku avaldusega. Sellisel juhul ei ole liikmesriik kohustatud otsust kohaldama, kuid aktsepteerib, et otsus seob liitu ning peab hoiduma tegevusest, mis võiks sellel otsusel põhinevat liidu tegevust takistada.

„Lihtne hääletamisest hoidumine“

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 238 lõikele 4 ei takista „lihtne hääletamisest hoidumine“ nõukogu selliste õigusaktide vastuvõtmist, mille puhul on nõutav ühehäälsus. Erinevalt konstruktiivsest hääletamisest hoidumisest ei kaasne sellega erandit vastuvõetud õigusakti kohaldamisest. Lihtne hääletamisest hoidumine toob seega kaasa tagajärje eelkõige poliitilisel tasandil – see võimaldab väljendada eriarvamust, välistamata õigusakti õiguslike tagajärgede tekkimist hääletamisest hoidunud liikmesriigi suhtes. Otsus võetakse seega vastu ning see on siduv ka hääletamisest hoidunud liikmesriigile.

Eesti kasutas käesoleval juhul lihtsat hääletamisest hoidumist ning esitas oma seisukohta ja hääletamisest hoidumise põhjuseid selgitava avalduse. Eesti ei kvalifitseerinud oma hääletamisest hoidumist Euroopa Liidu lepingu artikli 31 lõikes 1 ette nähtud erikorra alusel. Seetõttu ei olnud tegemist konstruktiivse hääletamisest hoidumisega ning Eesti suhtes ei kohaldunud sellest erikorrast tulenev erand otsuse kohaldamise kohustusest.

Eesti õigus ja eeldatav mõju

Eesti kehtestas 23. septembril 2026 kahe kõnealuse isiku suhtes riikliku sanktsiooni Vabariigi Valitsuse 13. märtsi 2025. aasta määruse nr 18 „Vabariigi Valitsuse sanktsioon Eesti julgeoleku ja huvide kaitseks ning Venemaa Föderatsiooni tegevuse vastu Ukrainas“ alusel.

Riikliku sanktsiooni tulemusena kohaldatakse nende isikute suhtes Eestis piiravaid meetmeid ka pärast nende väljaarvamist Euroopa Liidu loetelust. Nende Eestis asuvad rahalised vahendid ja majandusressursid kuuluvad külmutamisele ning neile ja nendega seotud isikutele või

üksustele on keelatud rahaliste vahendite ja majandusressursside otsene või kaudne kättesaadavaks tegemine. Samuti kohaldatakse mõlema isiku suhtes Eestisse sissesõidukeeldu. Välisministeeriumile teadaolevalt ei ole kõnealustel isikutel praegu Eestis rahalisi vahendeid ega majandusressursse, mistõttu on vara külmutamise ja vahendite kättesaadavaks tegemise keelu vahetu praktiline mõju eeldatavasti piiratud. Riiklik sanktsioon tagab siiski piirangute kohaldamise juhul, kui Eestis tuvastatakse nende vara, ning välistab nende Eestisse sisenemise.

Ettepanek Vabariigi Valitsuse otsuseks:

2.1 Võtta teadmiseks välisministri esitatud põhjendus Eesti hääletamisest hoidumise kohta 22. septembril 2026. a toimunud Euroopa Liidu Nõukogu otsuse ja rakendusmääruse hääletusel.

III. Informatsioon Euroopa Liidu Nõukogu piiravate meetmete kohta

3.1 Muudatused keemiarelvade leviku ja kasutamise vastastes piiravate meetmete režiimis

EL Nõukogu otsustas 03.07.2026 teha muudatused keemiarelvade leviku ja kasutamise vastastes piiravates meetmetes. Muudatustega lisatakse piiravate meetmete nimekirja kuus isikut.

3.2 Muudatused piiravate meetmete režiimis seoses olukorraga Haitis

EL Nõukogu otsustas 10.07.2026 teha muudatused piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Haitis. Muudatustega pikendatakse piiravate meetmete kehtivust kuni 29.07.2027.

3.3 Täiendused piiravate meetmete režiimis, mis käsitleb Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustavat või ohustavat tegevust

EL Nõukogu otsustas 17.07.2026 teha täiendused seoses piiravate meetmetega Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega. Otsusega lisatakse sanktsiooni subjektide loetellu üks isik ja viis üksust.

3.4 Muudatus piiravate meetmete režiimis seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas

EL Nõukogu otsustas 13.07.2026 teha muudatuse piiravate meetmete kohta seoses Venemaa destabiliseeriva tegevusega Ukrainas, lisades sanktsiooni subjektiks ühe isiku.

EL Nõukogu 16.07.2026 otsusega lükatakse edasi toornafta hinnalae muutmise mehhanismi kohaldamise alguskuupäeva, milleks on 15. august 2026.

3.5 Muudatused piiravate meetmete režiimis, millega takistatakse liitu või selle liikmesriike ähvardavaid küberründeid

EL Nõukogu 13.07.2026 otsusega lisati sanktsiooni subjektide loetellu kaheksa füüsilist isikut ja neli üksust.

3.6 Muudatused piiravate meetmete režiimis, mis käsitleb inimõiguste raskeid rikkumisi

EL Nõukogu 13.07.2026 otsusega lisati sanktsiooni subjektide loetellu kaheksa isikut ja üks üksus.

3.7 Muudatused piiravate meetmete režiimis seoses tegevusega, mis kahjustab Sudaani stabiilsust ja poliitilist üleminekut

EL Nõukogu 13.07.2026 otsusega keelati teatud teenuste (vahendusteenused) osutamine, teatud kaupade ostmine, importimine ja eksportimine Sudaanist ning teatud kaupade müük, tarnimine, üleandmine või eksport Sudaani.

3.8 Muudatused piiravate meetmete režiimides, mis on seotud Iraaniga

EL Nõukogu 24.07.2026 otsusega arvati sanktsiooni subjektide loetelust välja neli isikut ning pikendati piiravate meetmete režiimi, mis käsitleb **Iraani sõjalist toetust Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale ning relvastatud rühmitustele ja üksustele Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas, ning Iraani tegevust, mis kahjustab meresõiduvabadust Lähis-Idas**, kehtivust 27.juulini 2027.

30.07.2026 otsusega kehtestas EL Nõukogu eelmainitud režiimis erandi teatavate kaupade ja tarkvara müügi, tarnimise, üleandmise või ekspordi keelust.

EL Nõukogu 24.07.2026 otsusega arvati **Iraani vastu suunatud piiravate meetmete režiimi** sanktsiooni subjektide loetelust välja kolm isikut.

30.07.2026 otsustas EL Nõukogu lisada **Iraani vastu suunatud piiravate meetmete režiimi** loetellu ühe isiku ja ühe üksuse. Eraldi otsusega 30.07.2026 täiendati režiimi kehtestades erandi teatavate kaupade ja tarkvara müügi, tarnimise, üleandmise või ekspordi keelust.

3.9 Muudatused piiravate meetmete režiimis, mis käsitleb inimõiguste raskeid rikkumisi

EL Nõukogu 30.07.2026 otsusega kanti sanktsiooni subjektide loetellu seitse isikut ja kolm üksust.

3.10 Muudatused piiravate meetmete režiimis seoses olukorraga Kongo Demokraatlikus Vabariigis

EL Nõukogu 28.07.2026 otsustati subjektide loetellu lisada kaks isikut ja üks üksus.

3.11 Muudatused terrorismivastases piiravate meetmete režiimis

30.07.2026 otsustas EL Nõukogu režiimi läbivaatamisel jätta subjektide loetellu teatavad 23 üksust ja 13 isikut.

3.12 ELi 21. sanktsioonipakett

EL Nõukogu võttis 23.07.2026 vastu 21. sanktsioonipaketi, mille raames täiendati:

1) piiravate meetmete režiimi, mis käsitleb Venemaa tegevust, mis destabiliseerib olukorda Venemaal

Muuhulgas peatati vastuvõetud laiapindsete meetmete seas RU naftaekspordi hinnalae uuendamine kuni 15.07.2027; sanktsiooni subjektide loetellu kanti 41 varilaevastiku tankerit; lepitati kokku sammudes, mille alusel kehtestada VF relvajõududes või muudes režiimides seotud rühmitustes Ukraina-vastases sõjategevuses osalenud isikutele lühiajaliste EL viisade keeld, ning kehtestati mitmeid erandeid.

2) Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega käsitleva piiravate režiimi piiravate meetmete režiimi

Sanktsiooni subjektide loetellu tehti kokku 216 uut kannet, sh 48 isikut ja 168 üksust, nende seas nii ru pangad, krediidi- ja finantsasutused, krüptoplatvormid, RU sõjatööstusega seotud isikud ja ettevõtted, ning ru ärimehed ja suurettevõtete juhid, propagandistid, RU metallurgia- ja naftatööstuse ettevõtteid ning nafta ekspordi hõlbustavad kolmandate riikide ettevõtted.

3) piiravate meetmete režiimi seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Ukraina vastases agressioonis

Kehtestati täiendavaid impordipiiranguid teatavatele kaupadele, sanktsiooni subjektide loetellu kanti kaks üksust ning sõjaliste lõppkasutajate ja sanktsioonidest möödahiilimisega seotud ettevõtete nimekirja kanti neli üksust.

3.13 Muudatused teatavates ELi eripiirangutes organisatsioonidega ISIL (Daesh) ja Al-Qaida seotud teatavate isikute ja üksuste vastu

Euroopa Komisjon otsustas 26.08.2026 teha muudatused teatavates eripiirangutes organisatsioonidega ISIL (Daesh) ja Al-Qaida seotud teatavate isikute ja üksuste vastu. Muudatustega ajakohastati piiravate meetmete loetelus 21 kannet, sh 13 isiku ja 8 üksuse andmeid. Muudatused tulenevad ÜRO julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee 18.08.2026 otsustest.

3.14 Muudatused teatavates ELi eripiirangutes organisatsioonidega ISIL (Daesh) ja Al-Qaida seotud teatavate isikute ja üksuste vastu

Euroopa Komisjon otsustas 18.09.2026 teha muudatused teatavates eripiirangutes organisatsioonidega ISIL (Daesh) ja Al-Qaida seotud teatavate isikute ja üksuste vastu. Muudatustega ajakohastati piiravate meetmete loetelus 2 isiku andmeid. Muudatused tulenevad ÜRO julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee 04.09.2026 otsusest.

3.15 Muudatused piiravates meetmetes seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas

EL Nõukogu otsustas 15.09.2026 teha muudatused piiravates meetmetes seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas. Muudatustega pikendati piiravate meetmete kehtivust kuni 22.09.2026.

3.16 Muudatused piiravates meetmetes seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega

EL Nõukogu otsustas 22.09.2026 teha muudatused piiravates meetmetes seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega. Muudatustega pikendati piiravate meetmete kehtivust kuni 22.09.2029 ning ajakohastati 104 isiku ja 71 üksuse kohta käivaid kandeid. Lisaks kustutati loetelust kolme surnud isiku kanded ning veel neli kannet.

3.17 Muudatused piiravates meetmetes seoses olukorraga Afganistanis

EL Nõukogu otsustas 22.09.2026 teha muudatused piiravates meetmetes seoses olukorraga Afganistanis. Muudatustega ajakohastati 24 isiku ning ühe üksuse kohta käivat teavet.

3.18 Muudatused piiravates meetmetes seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega

Muudatustega lisatakse piiravate meetmete nimekirja 10 isikut ja 17 üksust, kes vastutavad Ukraina laste süstemaatilise ebaseadusliku deporteerimise, sunniviisilise ümberasustamise ja ümberkasvatamise eest.

3.19 Muudatused piiravates meetmetes seoses olukorraga Venemaal

Muudatustega lisatakse piiravate meetmete nimekirja 10 isikut, kes vastutavad Yabloko erakonna 2026. aasta parlamendivalimistelt kõrvaldamise ning sõna- ja valimisvabaduse piiramise eest.

3.20 Muudatused piiravates meetmetes seoses olukorraga Kongo Demokraatlikus Vabariigis

EL Nõukogu otsustas 28.09.2026 teha muudatused piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Kongo Demokraatlikus Vabariigis. Muudatustega lisatakse piiravate meetmete subjektide loetellu kuus isikut ja kaks üksust. Muudatused tulenevad ÜRO julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee 14.07.2026 otsustest.

3.21 Muudatused piiravates meetmetes seoses olukorraga Burundis

EL Nõukogu otsustas 28.09.2026 teha muudatused piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Burundis. Muudatustega pikendati piiravate meetmete kehtivust kuni 31.10.2027.